

မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သောဆေးဝါးများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့်  
ထိန်းချုပ်ဓာတုပစ္စည်းများ (Controlled Chemicals) သို့မဟုတ် ဓာတုပစ္စည်းပရီကာဆာများ  
(Precursor Chemicals) သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ဓာတုပစ္စည်းများ (Restricted Chemicals)  
အပိုင်း(၁)

ယခုနှစ်ပိုင်း နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာများ၌ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေး  
ဝါးများ၊ စိတ်ကြွဆေးများ ဖမ်းဆီးရမှုသတင်းများကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ တွေ့မြင်ကြားသိနေရပြီး  
မူးယစ်တားဆီးကာကွယ်ရေးဗဟိုအဖွဲ့ ၂၀၂၃ ခုနှစ် နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာအရ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း၌  
မူးယစ်ဆေးဝါးအမှုပေါင်း (၆၅၃၉) မှု၊ တရားခံ (၈၈၅၃) ဦး နှင့် စုစုပေါင်း တန်ဖိုးငွေကျပ်  
၁၀၅၇၇၆၃.၁၉၉၃၄ သန်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၅၀၃.၆၉၆) တန်ဖိုးခန့် ဖမ်းဆီးရမိနေကြောင်း၊  
ရှမ်းပြည်နယ်ရှိခရိုင်(၄)ခုမှ အဓိကပါဝင်နေပြီး စိတ်ကြွရှူးသွပ်ဆေးပြားများ ဖမ်းဆီးရမှုမှာ အများဆုံး  
ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ လက်ရှိအချိန်အထိ ရှမ်းပြည်နယ်မှထုတ်လုပ်သည့် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်  
စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများနှင့် စိတ်ကြွဆေးများကို ရခိုင်ပြည်နယ်သို့ ကုန်းလမ်းမှ  
သယ်ယူပို့ဆောင်ပြီး ပြည်ပသို့ရေလမ်းခရီးပို့ဆောင်၍ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချနေသည့် မူးယစ်ဆေးဝါး  
ဖမ်းဆီးရရှိမှု (၁၀) ကြိမ်အတွင်း ကျပ်သန်း ၂၉၄.၁၂ ဘီလီယံ (အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၁၄၀၀  
ကျော်) ရှိကြောင်း၊ လူမသိသည့် သာမန်မီးဖိုချောင်တစ်ခုမှ အစပြု၍ ဓာတုဆေးဝါးပစ္စည်းမျိုးစုံနှင့်  
ရောစပ်ပြီး ဆေးပြားရိုက်စက်ကို အသုံးပြုကာ စိတ်ကြွဆေးများ အလွယ်တကူ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူး  
ရောင်းချနေကြောင်းများလည်း ကြားသိနေရသောကြောင့် ဤမကောင်းဆိုးဝါး မူးယစ်ဆေး  
ဝါးများနှင့် ယင်းတို့ကိုပြုလုပ်နိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိဓာတုပစ္စည်းများ (Hazardous Chemicals)  
အကြောင်းကို အများပြည်သူ သိရှိရှောင်ရှားနိုင်စေရန်အတွက် ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင်  
ကျရောက်မည့် (၃၇) နှစ်မြောက် “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါး အလွဲသုံးမှုနှင့် တရားမဝင်  
ရောင်းဝယ်မှုတိုက်ဖျက်ရေးနေ့” အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနားနေ့ကို ဂုဏ်ပြုကြိုဆိုလျက် ဤ  
ဆောင်းပါးကို အကျယ်တဝင့် ရေးသားဖော်ပြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဓိကဦးတည်ချက်ဖြစ်သည့်  
မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ၊ စိတ်ကြွဆေးများအကြောင်း မတင်ပြမီ  
အဆိုပါကိစ္စများကို အဓိကကိုင်တွယ်ထိန်းသိမ်း ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နေရသော တာဝန်အရှိဆုံး  
အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ကြီးကြပ်မှုအောက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ ဖြစ်ပေါ်  
လာပုံနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားရှိမှု အခြေအနေများကို ဦးစွာတင်ပြလိုပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့သမိုင်းကြောင်း

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနကို လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံ  
ရဲတပ်ဖွဲ့ အပါအဝင် ဦးစီးဌာန (၄)ခုဖြစ်သည့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေး  
ရေးဦးစီးဌာန၊ အကျဉ်းဦးစီးဌာနနှင့် မီးသတ်ဦးစီးဌာနတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရှိပြီး ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင်  
မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်၌ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ အမည်ဖြင့် လွတ်

လပ်သောအဖွဲ့ တစ်ခုအနေဖြင့် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၁.၁၀.၁၉၉၅ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့တပ်မတော်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၃.၉.၁၉၉၅ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့မှ အမိန့်အမှတ် ၁/၉၅ ကိုထုတ်ပြန်၍ မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ (Myanmar Police Force) ဟု အမည်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး နှစ်စဉ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့ကို မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့နေ့ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ယူနီဖောင်းမှာ ယခင်က ကာကီရောင်ဖြစ်သော်လည်း ၈.၁၂.၂၀၀၄ ရက်နေ့မှစ၍ နက်ပြာရောင်သို့ ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ဝတ်ဆင်စေခဲ့ပါသည်။

ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင်ရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ကို မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ဌာနချုပ်၊ လုံခြုံရေးကွပ်ကဲမှုအဖွဲ့၊ နယ်ခြားစောင့်ရဲကွပ်ကဲမှုအဖွဲ့၊ တပ်ဖွဲ့များ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့များနှင့် ရဲလေ့ကျင့်ရေးကျောင်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့သည် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သောဆေးဝါးများအန္တရာယ် တားဆီးနှိမ်နင်းရေး အပါအဝင် ပြည်တွင်းလုံခြုံရေးနှင့် ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ မူးယစ်ဆေးဝါးအန္တရာယ်တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးပြုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရေးတို့ကို ရည်မှန်းချက်တာဝန်များအဖြစ် ချမှတ်ထားရှိပြီး ပြစ်မှုမဖြစ်ပွားအောင် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊ ဖြစ်ပွားသောပြစ်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးဖော်ထုတ်တရားစွဲတင်ရေး၊ နိုင်ငံတော်အတွင်း စည်းကမ်းသေဝပ်တည်ငြိမ်ရေး၊ ပြည်သူလူထုလုံခြုံရေးနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးပြုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရေးအစရှိသည့် ပြည်သူလူထုနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ကြီးလေးသည့်လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

### မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့၏မူးယစ်ဆေးဝါးတားဆီးနှိမ်နင်းရေးတာဝန်များ

မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့သည် အဆိုပါလုပ်ငန်းများအနက် မူးယစ်ဆေးဝါးတားဆီးနှိမ်နင်းရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို မဟာဗျူဟာ(၂)ရပ်၊ နည်းဗျူဟာ(၃)ရပ်၊ နည်းနာနိဿရ(၃)ရပ်တို့ဖြင့် ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာတွင် မဟာဗျူဟာ (၂) ရပ်ဖြစ်သည့် မူးယစ်ဆေးဝါးပပျောက်ရေးကို အမျိုးသားရေးတာဝန်အဖြစ် သတ်မှတ်၍ ဘက်ပေါင်းစုံမှ တိုက်ဖျက်ချေမှုန်းရေးနှင့် နယ်စပ်ဒေသနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ လူနေမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ဘိန်းစိုက်ပျိုးမှုလုံးဝချုပ်ငြိမ်းပပျောက်ရေးတို့ကို နည်းဗျူဟာ(၃)ရပ်ဖြစ်သည့် ထုတ်လုပ်မှုပပျောက်ရေး၊ သုံးစွဲမှုပပျောက်ရေးနှင့် တားဆီးနှိမ်နင်းရေးတို့ကို ပူးတွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ယင်းတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးစိုက်ပျိုးမှု၊ ထုတ်လုပ်မှု၊ သုံးစွဲသူများ၏ ယုံကြည်ချက်၊ ခံယူချက်နှင့် စိတ်ဓာတ်မြင့်မားတိုးတက်ပြောင်းလဲရေး၊ တောင်ပေါ်မြေပြန့် တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း လွယ်ကူစွာ ကူးလူးဆက်ဆံနိုင်ရေးနှင့် နယ်စပ်ဒေသရှိ တိုင်းရင်းသားများ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူနေမှုဘဝ တိုးတက်မြင့်မားရေးဟူသည့် နည်းနာနိဿရ(၃)ရပ်ကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။

## အစိုးရအဆက်ဆက်၏အမျိုးသားရေးတာဝန်

ခေတ်အဆက်ဆက် နိုင်ငံတော်တာဝန်ကို မလွဲမသွေ ထမ်းဆောင်ကြရသော အစိုးရတို့ အနေဖြင့် နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့ကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နေရသကဲ့သို့ အခြားတစ်ဖက်မှလည်း နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးတို့ကို အနှောင့်အယှက် အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးကို ခြိမ်းခြောက်နေသည့် မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာချုပ်ငြိမ်းရေးနှင့် ထိန်းချုပ်နိုင်ရေးတို့အတွက်လည်း အမျိုးသားရေးတာဝန်တစ်ရပ် အနေဖြင့် ဘက်ပေါင်းစုံမှ အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိရာ ယနေ့အချိန်အထိ ဘိန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမှာ ကျဆင်းလာခဲ့သော်လည်း ဓာတုပစ္စည်းများနှင့် ထုတ်လုပ်ထားသည့် စိတ်ကြွရူးသွပ်ဆေးများ၊ မက်အဖက်တမင်း (အိုက်စ်)၊ ကတ်တမင်း စသည့် လူလုပ်မူးယစ်ဆေးဝါးများ (Synthetic Drugs) ပြဿနာများမှာ ပိုမိုကြီးထွားလာသောကြောင့် ယခုကာလသည် အဆိုးရွားဆုံးအခြေအနေတွင် ရှိနေသည်ဟု တွက်ဆရပါသည်။

## မူးယစ်ဆေးဝါးတားဆီးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာစာချုပ်များနှင့်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းများ

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးပပျောက်ရေးလုပ်ငန်းများကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် အစိုးရအဆက်ဆက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် တစ်ခုတည်းသော မူးယစ်ဆေးဝါးများကွန်ဗင်းရှင်း (Single convention on Narcotics Drugs) ၊ ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်း (Convention on Psycotropic Substances) နှင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ သယ်ဆောင်ရောင်းဝယ်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်း (United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) တို့ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း၊ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ အန္တရာယ်တားဆီးကာကွယ်ရေးအဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေကိုပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာနည်းဥပဒေများကိုပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများချက်လုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသော ဓာတုပစ္စည်းကြီးကြပ်ရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးပပျောက်ရေး (၁၅)နှစ်စီမံကိန်းကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ထိန်းချုပ်ဓာတုပစ္စည်းကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာနည်းဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း စသည်ဖြင့် လိုအပ်သောဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထုတ်ပြန်၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

အဆိုပါ ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် ပိုမိုထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် အခါအားလျော်စွာဖြည့်စွက်ခြင်း၊ ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းတို့ကိုလည်း အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ နှစ်စဉ်ဆောင်ရွက်

လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် ဘက်ပေါင်းစုံချဉ်းကပ်မှုများပါဝင်သည့် အမျိုးသားမူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒတစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲထုတ်ပြန်ပြီး မူဝါဒအား အထောက်အကူပြုစေမည့် အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို လမ်းညွှန်မှုဘောင်တစ်ခုအနေဖြင့် သတ်မှတ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များ အလိုက် လုပ်ငန်းစီမံချက် (Action Plan) များရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်နိုင်ရေးအတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဦးဆောင်မှုကဏ္ဍသည် အမှန်တကယ် အရေးပါသည့် လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်ဖြစ်ပြီး ဒေသဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများမှ ဦးဆောင်၍ ပြည်သူလူထု အပါအဝင် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့ဖြင့် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဟန်ချက်ညီညီ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အပါအဝင် ကမ္ဘာတဝှမ်းမှာ ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံနေရသည် မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာမှာ လူသားမျိုးနွယ်စုတစ်ခုလုံးအပေါ် ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးတို့ကို ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးစေသည်သာမက နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုပါ များစွာထိခိုက်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးအန္တရာယ်တားဆီးကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သော ကုလသမဂ္ဂညီလာခံမှ ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့ကို “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါး အလွဲသုံးစားမှုနှင့် တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှုတိုက်ဖျက်ရေးနေ့” အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနားအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ နိုင်ငံအသီးသီးတွင် နှစ်စဉ်ကျင်းပလာရာ ယခုဆိုလျှင် ၃၇ ကြိမ်မြောက်သို့ ရောက်ရှိလာပြီဖြစ်ပါသည်။

### အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဓာတုပစ္စည်းအများဆုံးထွက်ရှိသော အိမ်နီးချင်းစက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံကြီးများအကြား တည်ရှိနေသည့်အတွက် တရားမဝင်ဓာတုပစ္စည်းများ တားမြစ်ထိန်းချုပ်ရေးမှာ စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်လာသောကြောင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၊ BIMSTEC နိုင်ငံများ၊ ASEAN ဒေသတွင်းနိုင်ငံများနှင့် ရန်ကုန်မြို့အခြေစိုက် မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် UNODC ၊ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ AFP ၊ အမေရိကန်နိုင်ငံ DEA ၊ တရုတ်နိုင်ငံ NNCC ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ ONCB တို့နှင့်လည်း တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး သတင်းများဖလှယ်၍ ဓာတုပစ္စည်းများလမ်းလွဲမရောက်စေရေး ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း မဲခေါင် (MoU) ၆ နိုင်ငံပါဝင်သော Operation 1511 ကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာ-လာအို-ထိုင်း ၃ နိုင်ငံပူးပေါင်း၍ ဘေးကင်းလုံခြုံသော မဲခေါင်စစ်ဆင်ရေးကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ မတ်လအထိ Operation 1511/22 ကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၂၃ ခုနှစ်အတွင်း nOperatio 39 အထူးစစ်ဆင်ရေးကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် Operation 39/24 အထူးစစ်ဆင်ရေးကိုလည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် ရွှေတြိဂံဒေသရှိ ဓာတုပစ္စည်းများ တရားမဝင် ဝင်ရောက်မှု

ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးများ ပြင်ပသို့ပျံ့နှံ့မှုမရှိစေရေး ရည်မှန်းချက်ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာ အနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးတားဆီးနှိမ်နင်းရေး အထူးစစ်ဆင်ရေးများကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၄ ခုနှစ် အထိ အကြိမ် ပေါင်း ၄၀ ကြိမ် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အနေနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးတားဆီးနှိမ်နင်းရေးအတွက် ခရီးအသွားအလာများ သည့်လမ်းကြောင်းများတွင် ခေတ်မီရှာဖွေရေးကိရိယာများ (X-ray စက်တပ်ယာဉ်များ) တပ်ဆင် အသုံးပြု၍ တိကျစွာ စစ်ဆေးဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် မူးယစ်ဆေးဝါးသယ်ဆောင်သူများသည် ရှောင်ကွင်းလမ်းများကိုအသုံးပြုခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသယ်ဆောင်ရာ လမ်းကြောင်းများပြောင်းလဲ လာခြင်း၊ သိုဝှက်သယ်ဆောင် ပုံနည်းစနစ်များ ပြောင်းလဲလာခြင်းနှင့် ပင်လယ်ရေကြောင်း အသုံးပြု၍ သယ်ဆောင်ရောင်းဝယ်ခြင်းများ ပိုမိုအသုံးပြုလာကြောင်း တွေ့ရှိလာရပါသည်။

### နှစ်မျိုးသုံးစာတုပစ္စည်းများ (Dual-use Chemicals)

ယနေ့ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဓာတုပစ္စည်းအများစုသည် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် လည်းကောင်း၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများနှင့် သယံဇာတတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် လည်းကောင်း မရှိမဖြစ် ထည့်သွင်းအသုံးပြုနေကြသည်။ အဆိုပါဓာတုပစ္စည်းများသည် နှစ်မျိုးသုံးစာတုပစ္စည်း (Dual-use Chemical) အနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်သည့်နေရာများသို့ တရားမဝင် ရောက်ရှိ သွားပြီး လူလုပ်မူးယစ်ဆေးဝါးမျိုးစုံကို အသွင်ပြောင်းဓာတုပစ္စည်းများ (Designer Precursors) အသုံးပြု၍ ထုတ်လုပ်လာသည့်အတွက် စိုးရိမ်ဘွယ်ရာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အများစုတွင် လူလုပ်မူးယစ်ဆေးဝါးများ ထုတ်လုပ်၊ သယ်ဆောင်၊ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချမှု (ရောင်းဝယ်မှု) များသည့် ပိုမိုကြီးထွားကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပြီး သုံးစွဲသူဦးရေမှာလည်း များပြားလာခဲ့သည်ကို ကြားသိ/ တွေ့မြင်နေရပါသည်။ လူလုပ်မူးယစ်ဆေးဝါးများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် အဓိကရင်းမြစ် သည် ပရီကာဆာဓာတုပစ္စည်းများ (Precursor Chemicals) ဖြစ်သည်။ ထိုပရီကာဆာများသည် တရားမဝင်လမ်းကြောင်းများမှတစ်ဆင့် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရာနေရာများသို့ ဝင်ရောက်လျက် ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရာတွင် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည့် ပရီကာဆာ ထိန်းချုပ်ရေးကို အထူးအရေးကြီးကိစ္စတစ်ရပ် အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်နေရခြင်းဖြစ်သည်။

### ထိန်းချုပ်ဓာတုပစ္စည်းများ (သို့) ပရီကာဆာဓာတုပစ္စည်းများ

မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ ထုတ်လုပ်ရာတွင် အသုံးပြုနိုင် သဖြင့် ကန့်သတ်တားဆီးထားသော ဓာတုပစ္စည်းများကို ထိန်းချုပ်ဓာတုပစ္စည်းများ (Controlled Chemicals) သို့မဟုတ် ပရီကာဆာဓာတုပစ္စည်းများ (Precursor Chemicals) ဟုခေါ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးအစီအစဉ် (UNDCP) နှင့် အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာမူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့တို့မှ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေ

သောဆေးဝါးများထုတ်လုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ဓာတုဗေဒပစ္စည်းများကို ပရီကာဆာများ (Precursors) ဟု စတင်သုံးစွဲလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဓာတုပစ္စည်းပရီကာဆာများတွင် အစပြုသည့်အခြေခံပစ္စည်း (Starting Material)၊ ပျော်ဝင်ပစ္စည်း (Solvent) နှင့် ဓာတ်ပြုပစ္စည်း (Reagent) ဟူ၍ (၃)မျိုး ပါဝင်ပါသည်။ (ဘယ်လိုအသုံးများသလဲဆရာ။ တူအောင်ရေးမှဖြစ်မယ်နော်)

### မူးယစ်ဆေးဝါးကိုဘယ်လိုနည်းနဲ့ရသလဲ

မူးယစ်ဆေးဝါးကို အမျိုးအစား(၃)ခုဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်ပြီး ပထမတစ်မျိုးမှာ သဘာဝအတိုင်း ရရှိသော ဘိန်းပင်မှဘိန်း၊ ဆေးခြောက်ပင်မှဆေးခြောက်နှင့် ကိုကားပင်မှကိုကားရွက်တို့အား မူးယစ်ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်မျိုးမှာ တစ်ပိုင်းတစ်စ ပြုပြင်ဖန်တီးထားသော ဆေးဝါးများ ဥပမာအားဖြင့် ဘိန်းကိုဓာတ်ပြုပျော်ဝင်စေသည့် ဓာတုဗေဒပစ္စည်းများဖြစ်သည့် အက်စီတစ်အင်ဟိုက်ဒရိဒ် (Acetic Anhydride) နှင့် အီသာ (Ether) တို့ဖြင့် ထုတ်လုပ်ရရှိသော ဟီးရိုင်းအင်း (Heroin) ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတစ်မျိုးမှာ ပြုပြင်ဖန်တီးထားသော ဆေးဝါးများ (Synthetic Drugs) ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် မက်သာဖက်တမင်း (Methamphetamine) နှင့် အက်တက်စီ (Ecstasy) MDMA တို့ကို အစပြုကုန်ကြမ်းပစ္စည်းဖြစ်သည့် အက်ဖီဒရင်း (Ephedrine) သို့မဟုတ် ပီတူးပီ (P2P) ကို ဓာတ်ပြုပစ္စည်းနှင့် ပျော်ဝင်ဓာတုပစ္စည်းများဖြစ်သည့် သိုင်အိုနိုင်းလ်ကလိုရိုဒ် (Thionyl Chloride)၊ အီသာ (Ether)၊ ဖော်စဖရပ်စ်ပင်တာကလိုရိုဒ် (Phosphorous Pentachloride)၊ ဟိုက်ဒြိုကလိုရစ်အက်စစ် (Hydrochloric Acid) တို့ဖြင့် ထုတ်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုသည်မှာ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဘိန်းပင်၊ ကိုကားပင်၊ ဆေးခြောက်ပင်နှင့် မူးယစ်ဆေးဖြစ်သည်ဟု အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန်ထားသည့် အပင်တစ်မျိုးမျိုး၊ ယင်းအပင်တစ်မျိုးမျိုးမှထွက်ရှိသော သို့မဟုတ် ထုတ်လုပ်သောအရာဝတ္ထုများ၊ ဆေးဝါးများ ဖြစ်ပြီး အဆိုပါမူးယစ်ကိုလည်း မူးယစ်ဆေးဝါးဟု သတ်မှတ်ထားပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးသည် စိတ်ပူပင်သောကကိုလျှော့ချနိုင်ပြီး လေးနက်သောစူးစမ်းမှုနှင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ကြောင်း လေ့လာမှုများက ဖော်ပြကြပါသည်။

### ပရီကာဆာများ (Precursors)

ပရီကာဆာ (Precursor) ကိုလည်း နှစ်မျိုးခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ပထမအမျိုးအစားမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရာတွင် အစပြုကုန်ကြမ်းပစ္စည်း (Starting Materials) အဖြစ်သုံးသည့် အက်ဖီဒရင်း (Ephedrine)၊ ပီ-၂-ပီ (P2P) နှင့် ဆာဖရိုလ် (Safrole) တို့ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအမျိုးအစားမှာ ဓာတ်ပြုပစ္စည်းနှင့် ပျော်ဝင်ပစ္စည်းအဖြစ်သုံးသည့် အက်စီဆစ်အင်ဟိုက်ဒရိဒ် (Acetic Anhydride)၊ အီသာ (Ether) နှင့် သိုင်အိုနိုင်းလ်ကလိုရိုဒ် (Thionyl Chloride) တို့ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည်မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရာတွင် အနည်းငယ်သာ ပါဝင်တတ်သည်။ မူးယစ်ဆေးဝါး တစ်မျိုးဖြစ်သည့် ဟီးရိုင်းအင်း (Heroin) ထုတ်လုပ်ရာတွင်အသုံးပြုသော ပရီကာဆာများမှာ Acetic Acid ၊

Acetic Anhydride ၊ Acetone ၊ Acetyl Chloride ၊ Chloroform ၊ Ethyl Ether ၊ Ethylidene Diacetate ၊ Hydrochloric Acid ၊ Methyl Ethyl Ketone ၊ Phosphorous Pentachloride ၊ Phosphorous Trichloride ၊ Sulphuric Acid နှင့် Thionyl Chloride တို့ ဖြစ်သည်။

### စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ (Psycotropis Drugs)

စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ (Psycotropis Drugs) ဆိုသည်မှာ ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသည်ဟု ကြေညာထားသည့် ဆေးဝါးများဖြစ်သည်။ ဘိန်းပင်၊ ကိုကင်းပင်၊ ဆေးခြောက်ပင်နှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ မူးယစ်ဆေးဝါးဖြစ်သည်ဟု ကြေညာထားသည့် အပင်တစ်မျိုးမျိုးမှ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ အဖြစ်သို့ရောက်ရှိရန် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ယင်းသို့ထုတ်လုပ်သော အရာဝတ္ထုကို ဓာတုပစ္စည်း သို့မဟုတ် အခြားပစ္စည်းတစ်မျိုးမျိုးနှင့် ရောစပ်၍ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ဖော်စပ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများထုတ်လုပ်ခြင်းဟုဆိုပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ပြောင်းဆေး ထုတ်လုပ်ပုံများကိုဆက်လက်တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကလောင်အမည်

ဒေါက်တာလပြည့်ခင်

ဒေါက်တာခင်ပပစိုး

ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး

စက်မှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဦးစီးဌာန

စက်မှုဝန်ကြီးဌာန

09-798215073/ 09-679292902

dr.kpapasoe@gmail.com